

Grzegorz CHAJKO

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Recenzja książki: *„Idziemy w boj życia”. Społeczność wadowickiego Gimnazjum w drodze do Niepodległej. Pamięci Wadowiczanom: nauczycielom, absolwentom i uczniom wadowickiego Gimnazjum Humanistycznego, którzy oddali życie za Niepodległość Ojczyzny w latach 1914-1921*, red. K. Meus, Stowarzyszenie Absolwentów Liceum Ogólnokształcącego im. Marcina Wadowity w Wadowicach, Wadowice 2018

W ubiegłym roku w całej Polsce uroczysto świętowano 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Okoliczność ta zaowocowała organizacją różnorodnych imprez jubileuszowych, takich jak: koncerty, zawody sportowe, akademie itp. Wśród wielu form upamiętnienia swoje ważne, bo ponadczasowe miejsce zajęły jednak okolicznościowe publikacje o charakterze naukowym bądź popularnonaukowym, które miały za zadanie przypomnieć o niezwykłych wydarzeniach sprzed wieku oraz ludziach, którzy przyczynili się do odzyskania przez Polskę niepodległości. Co istotne i niezwykle ważne – nie dotyczyły one wyłącznie kwestii ogólnych, powszechnie znanych już w literaturze przedmiotu, ale także skupiły się na problematyce dotychczas nie poruszanej oraz lokalnej, która cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem regionalnych społeczności.

W omawiany nurt upamiętnienia 100. rocznicy wyraźnie wplata się zbiorowa publikacja dziesięciu autorów z różnych polskich środowisk, pod redakcją dr. Konrada Meusa, którzy postanowili opracować i przybliżyć czytelnikom najważniejsze zagadnienia związane z jubileuszem w aspekcie historii i postaci związanych z gimnazjum w Wadowicach. Stanowi ona zarazem pokłosie zorganizowanej w 2016 r. konferencji naukowej poświęconej tejże szkole. Z racji różnorodnej tematyki zdecydowano się na podział tekstów według trzech wyraźnych części dotyczących zagadnień historycznych (społeczność gimnazjalna w latach I wojny, skauting, I Brygada Legionów, przysposobienie wojskowe), biograficznych (prof. Kazimierz Usiekniewicz, bracia Herzogowie, mjr Adam Dobrodzicki, gen. Karol Masny) i jednego wspomnieniowego o ppłk. Kazimierzu Szpadrowskim. Podział ten wydaje się być jedynym słusznym i gwarantuje przejrzystość w odbiorze. Poruszane wątki i problemy przedstawiane są zawsze w sposób zwięzły i konkretny, z zachowaniem pełnego warsztatu naukowego – i co ważne – napisane są przystępnym językiem. Dzięki temu czyta się je ze swobodą.

Najmniejszych wątpliwości nie budzi zgromadzona bogata bibliografia, którą należy uznać

za bardzo duży atut publikacji. Podkreślić należy przy tym z uznaniem, że oprócz literatury drukowanej autorzy sięgnęli nie tylko do archiwów polskich i archiwów prywatnych, ale także wykorzystali dostępne źródła w instytucjach zagranicznych: w Nowym Jorku, Pradze, Jerozolimie i we Lwowie. Nie można też pominąć milczeniem faktu zastosowania indeksu osobowego i geograficznego, które jak zwykle w takich przypadkach ułatwiają odnalezienie konkretnych osób i miejscowości. Zamieszczone zaś fotografie stanowią wyraźne uzupełnienie poruszanych wątków.

Trudno w omawianej książce doszukiwać się mankamentów, tym bardziej że poszczególne artykuły zostały poddane recenzji wydawniczej, podobnie zresztą jak cała publikacja. Całość cechuje się zresztą solidnością opracowania treści oraz wszelkich elementów technicznych wydania.

Po dokonaniu zestawienia i analizy poszczególnych części pozostaje odpowiedzieć na pytanie, które zresztą nasuwa się samo, jaki wkład wnosi ta publikacja w rozwój wiedzy o wadowickiej szkole? Najprościej można powiedzieć, że bardzo duże. Wydawcą książki jest prężnie działające Stowarzyszenie Absolwentów LO im. Marcina Wadowity w Wadowicach, które od chwili swego powstania w 2006 r. wzięło za cel swojej działalności m.in. propagowanie wiedzy na temat macierzystej szkoły, kultywowanie jej historii i troskę o bogatą ponad półtorawiekową spuściznę. Najlepszym tego dowodem jest publikowanie poważnych monografii, jak chociażby: *Wadowickie Gimnazjum oraz Liceum znane i nieznanie. 150-lecie powstania Gimnazjum w Wadowicach 1866-2016* (red. K. Karolczak, J. Popiel, K. Meus) czy E. Staniek, *Szkoła, jakich mało. Słownik „wybranych” absolwentów Gimnazjum i Liceum w Wadowicach (1866-2016)*. Z tego też względu tematyka nie jest im obca. Omawiana publikacja świadomie została wpleciona w ten nurt, o czym świadczy nawet nawiązująca do pierwszej wymienionej pozycji szata graficzna okładki. Książka stanowi uzupełnienie wielopłaszczyznowo prezentowanego już tematu wadowickiej placówki i dodaje do niego kolejne nowe wątki.

Reasumując powyższe spostrzeżenia, można w pełni polecić ją do lektury każdemu czytelnikowi zafascynowanemu dziejami Gimnazjum w Wadowicach, czekając jednocześnie na kolejną (zapewne) ciekawą publikację o tej tematyce.